

розвитку умінь забезпечується жанровим підходом к обученню будучих спеціалістів професійно орієнтованого англійського письма. Для обґрунтування методическої типології пропонується короткий аналіз тех журналістських жанрів, написанню яких цілеспрямовано навчають студентів початкового етапу бакалаврату.

Слід підкреслити, що використання анонсів, інформаційних і рекламних заміток на заняттях по іноземному мові підвищує ефективність формування як професійної так і іноземної комунікативної компетентності будучих спеціалістів, які навчаються аналізувати отриману інформацію і використовувати її в іноземній професійно спрямованій письмовій комунікації.

Ключові слова: іноземна комунікативна компетентність, методическа типології, деталізоване письмо, жанровий підхід, жанрова компетентність, інформаційні жанри.

Kolomiets Svitlana, Antonenko Inna. Methodical Typology of Journalistic Genres in Teaching English Professionally Oriented Writing. The article is devoted to the problem of teaching English professionally oriented written communication of future specialists of the publishing industry. The reasons which determine the necessity/ need for research of the methodological typology of journalistic genres are outlined. The attention is paid to the components of professionally-oriented learning a foreign language as well as the formation of a foreign language professional communicative competence through which the journalist implements professional functions. The principle of systemicity is important for implementation of the competent approach in teaching professionally oriented foreign language which is primarily predetermined by the interdisciplinary integration of professional and foreign communication skills. On the basis of modern international requirements, a university graduate must have the skills and abilities to create texts of different levels of difficulty that correspond to a certain style and genre of the written communication.

The analysis of scientific literature shows that a text is based on the rules that are determined by its functional style and genre variety. The concepts of genre and genre competence, their place in the teaching of written speech are considered. For future editors and publishers, genre competence is an integral part of professional competence. The expediency of using the genre approach in the transition from an elliptical to a detailed, developed writing at the initial stage of the training is substantiated. The basic skills of writing comprehensible, detailed texts that are related to the professional sphere are determined. The effectiveness of the development of skills is provided by the genre approach to teaching the professionally oriented English writing of prospective professionals. In order to substantiate the methodological typology of journalistic genres for the development of the skills of a detailed writing, a brief analysis of genres is presented, the writing of which are advisable to teach students at the initial stage of the bachelor degree.

It should be emphasized that the use of announcements, informational and advertising notices in foreign language classes increases the effectiveness of forming both professional and foreign language communicative competence of future professionals who learn to analyze the information and use it in foreign language professionally oriented written communication.

Key words: foreign communicative competence, methodological typology, detailed writing, genre approach, genre competence, information genres.

УДК 81'255

Світлана Коломієць, Світлана Кулезньова

АКТУАЛІЗАЦІЯ ОЦІННОЇ ФУНКЦІЇ В НАУКОВІЙ СТАТТІ ЯК МОВЛЕННЄВОМУ ЖАНРУ

У статті проаналізовані різні підходи до трактування поняття мовленнєвого жанру. Автори розглядають можливість дослідження тексту наукової статті у світлі сучасних лінгвістичних досліджень, серед яких на особливу увагу заслуговує комунікативно-прагматичний аспект, що скеровує інтереси авторів на поняття мовленнєвого жанру. Тому абсолютно логічним є запропоноване робоче визначення наукової статті як складного синтезу повідомлень наукового змісту, які об'єднані комунікативною метою довести гіпотезу, концепцію, теорію, забезпечуючи здійснення наукової інтерактивної діяльності між учасниками комунікації. Розгляд наукової статті як окремих видів інформативного та оцінного мовленнєвого жанру зумовлює аналіз авторами різних підходів до визначення оцінки, а також проблему актуалізації оцінної функції в науковій статті. Оцінна функція в текстах наукових статей може виражатися як певний вид модальності із застосуванням комунікативної стратегії хеджування, що вивчає стратегію невпевненості або хеджинг на матеріалі сучасних художніх текстів різних стилів. Невпевненість (хеджинг) у сучасному науковому дискурсі являє собою багатифункціональну комунікативну стратегію, що вербалізується через мовні сигнали (хеджи).

Ключові слова: мовленнєвий жанр, наукова стаття, оцінка, наукова комунікація, комунікативні стратегії, комунікативна стратегія хеджування.

Постановка наукової проблеми та її значення. Одними з найважливіших понять прагмалінгвістики є «мовленнєвий жанр» і «мовленнєвий акт». Незважаючи на численні дослідження мовленнєвого жанру як лінгвістичної категорії (Ф. С. Бацевич, Т. В. Шмельова, Т. В. Радзівська, М. Н. Кожина, О. Я. Шмельова) не існує єдиного погляду на виділення найбільш суттєвих характеристик цього поняття і, відтак, універсальної дефініції. М. М. Бахтин визначає мовленнєвий жанр як комунікативну категорію репрезентації мовного коду, як одиницю мисленнєво-мовленнєвої діяльності, що забезпечує здійснення інтерактивної діяльності між комунікантами [1, с. 8].

У сучасних лінгвістичних студіях дослідження набувають комунікативно-прагматичної спрямованості, постає питання вивчення одиниць комунікації в межах дискурсу, на роль однієї з яких поряд із мовленнєвим актом претендує мовленнєвий жанр, увага до нього в сучасній комунікативній лінгвістиці є наслідком дослідження питань організації мовного коду в спілкуванні [3, с.5].

Аналіз досліджень цієї проблеми. Аналіз досліджень мовленнєвого жанру, який є одним з найважливіших понять прагмалінгвістики (А. Вежбицька, С. Гайда та В. А. Салімовський, М. Ю. Федосюк та Є. А. Іванічкова, Ф. С. Бацевич, О. В. Дерпак, І. В. Корольов, Т. В. Яхонтова), засвідчує різні підходи до трактування цього поняття. Мовленнєвий жанр розглядається як послідовність простих речень, які виражають мотиви та інтенції; як стилістичне явище; як текстове явище; як тип висловлювання; як категорія дискурсу; як об'ємна модель, у межах якої мовець komponує комунікативні одиниці і як складову тактико-стратегічних дій, які мовець реалізує в ході певного дискурсу як цілісного утворення комунікативної діяльності; як відносний синонім комунікативної ситуації; як комунікативна подія, оскільки він спрямований на досягнення певних комунікативних завдань і слугує засобом їх виконання, також він є текстовим втіленням дискурсу.

Перспективною для цілей нашої розвідки здається класифікація мовленнєвих жанрів Т. В. Шмельової, згідно з якою типи мовленнєвих жанрів визначаються на основі комунікативної мети як домінантного параметра [10, с. 88–99].

Актуалізація оцінної функції в науковій статті як мовленнєвому жанрі за допомогою комунікативної стратегії хеджування не була предметом цілісного дослідження, проте проблематика оцінної функції в текстах наукового стилю та питання хеджів плідно досліджують у вітчизняних та зарубіжних наукових працях [3, 7, 8, 13, 15, 16, 17, 20, 23, 24].

Мета і завдання статті. Метою цієї розвідки є аналіз комунікативних стратегій та мовленнєвих засобів актуалізації категорії оцінки в науковій статті.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. На нашу думку, мовленнєвий жанр можна розглядати як комунікативне явище, що формується під впливом особистостей учасників спілкування та інших позамовних чинників і являє собою комплекс тематично, композиційно та стилістично усталених повідомлень, об'єднаних метою спілкування і задумом мовця. Жанр має мовленнєве вираження у процесі комунікації та формалізує соціальну взаємодію. Таке розуміння мовленнєвого жанру дозволяє більш детально розглянути комунікативні та мовленнєві стратегії, які реалізуються в текстах наукових статей, зокрема статей науково-гуманітарного спрямування.

Базуючись на наведених дефініціях, дамо робоче визначення наукової статті як мовленнєвого жанру. *Наукова стаття як мовленнєвий жанр є складним синтезом повідомлень наукового змісту, об'єднаних комунікативною метою аргументовано довести гіпотезу, концепцію, теорію, забезпечуючи здійснення наукової інтерактивної діяльності між комунікантами.*

К. Енгландер висловлює думку, що кожна наукова стаття вважається продуктом вкладених у неї наукових знань, та кількість таких продуктів іде на рахунок статусу дослідника, авторитету наукового закладу та добробуту нації. Інакше кажучи, у сучасному глобалізованому науковому просторі наукові статті мають цінність поза власне науковим змістом. Процес створення наукової статті є комплексним: лінгвістичним та соціальним; стаття переконує рецензента в актуальності, новизні дослідження та вказує на можливі в майбутньому напрямки розвитку. На перший план висувається сам процес дослідження, а не роль науковця в ньому. Серед специфічних лінгвістичних засобів представлення матеріалу дослідження науковець виділяє комунікативні стратегії і

наголошує, що цілком доцільно зосередити увагу на мовних питаннях викладу матеріалу, адже у статті потрібно оптимально передати результати дослідження та їх важливість [11].

Т. В. Шмельова визнала комунікативну мету найважливішим параметром, за яким протиставляються різні типи мовленнєвих жанрів. За цим параметром мовленнєві жанри поділяють на:

- інформативні (надання інформації чи запит на її отримання, згода чи незгода, підтвердження чи заперечення), їхньою комунікативною метою є різні операції з інформацією;
- імперативні, метою яких є забезпечення виконання чи невиконання будь-чого; ця мета досягається за допомогою рекомендацій, наказів, порад, інструкцій, розпоряджень, прохань, обіцянок, заборон;
- етикетні, до яких належать вибачення, подяка, висловлення співчуття, привітання; їхня мета – виконання дії, передбаченої етикетом;
- оцінні (похвала, докір, схвалення, несхвалення), мета яких – вплинути на учасників спілкування шляхом порівняння їх якостей або вчинків зі встановленими нормами в суспільстві [10].

На нашу думку, наукову статтю можна розглядати як інформативний та оцінний мовленнєвий жанр. Тому вважаємо за доцільне розглянути різні підходи до визначення оцінки. На нашу думку, у науковій статті є риси різних типів мовленнєвих жанрів. Що стосується інформативного мовленнєвого жанру, комунікативною метою якого є різноманітні операції з інформацією, то, без сумніву, в науковій статті надається інформація про нові підходи, концепції, ідеї та можливі тенденції розвитку. Крім того, в науковій статті підтверджуються або заперечуються певні думки щодо досліджуваної проблематики.

Якщо розглядати певні риси імперативного мовленнєвого жанру, то в науковій статті технічного спрямування наявні інструкції, рекомендації та інколи поради щодо впровадження результатів дослідження. В деяких видах наукових статей присутні елементи етикетного мовленнєвого жанру, функцією яких є висловлювання подяки за співпрацю, допомогу та інше.

Без сумніву, наукову статтю можна віднести і до оцінного мовленнєвого жанру, адже стратегії схвалення або несхвалення певних думок є обов'язковим компонентом структури наукової статті. Тому вважаємо за доцільне розглянути різні підходи до визначення оцінки як універсальної категорії з певною домінантою комунікативно-прагматичного потенціалу.

М. М. Михальченко поділяє оцінку на позитивну та негативну. Позитивна оцінка становить мовну реалізацію позитивного ставлення (схвалення) до певних ситуацій, явищ, подій, вчинків, осіб, предметів тощо. Під негативною оцінкою ми, слідом за науковцем, розуміємо вираження негативного ставлення (несхвалення) до об'єктів дійсності [8, с. 132].

Оцінку можна розглядати як один із видів модальності, які накладаються на дескриптивний зміст мовного виразу. Висловлювання, що містить оцінку або інші модальності, включає в себе дескриптивний компонент та недескриптивний, тобто модальний, компонент, причому перший описує один або кілька можливих станів, а другий висловлює щось з цього приводу. Оцінювальна модальність визначається висловлюванням в цілому, а не окремими його елементами і є компонентом висловлювання [4, с. 24].

У мовознавстві категорію оцінки найчастіше розглядають як аксіологічний компонент лексичного значення. Лексеми як основні засоби репрезентації змісту конкретних та абстрактних сутностей зовнішнього світу не лише номінують власне оцінні ознаки, а й інформують про об'єкти, які людина оцінює під різним кутом зору.

Справедливо зауважити, що оцінну функцію виконують одиниці мови номінативного й комунікативного планів – від слова до тексту, а оцінні значення автор експлікує засобами різних мовних рівнів. Аксіологічне значення репрезентують засоби всіх ярусів мови, згруповуючись і утворюючи складні конструкції. Отже, оцінка є суб'єктивним вираженням значущості предметів і явищ навколишнього світу життя та діяльності людини, тобто становить розумовий акт, в результаті якого встановлюється ставлення суб'єкта до оцінюваного об'єкта з метою визначення його значення для життя та значення суб'єкта.

Розглянемо актуалізацію оцінної функції в науковій статті.

Під актуалізацією розуміють сукупність процесів, що впливають на одиниці мови під час використання їх у мовленні. У процесі актуалізації словникова одиниця мови перетворюється на

одиницю мовлення з актуалізованим значенням під впливом мікроконтексту (найближчого оточення мовної одиниці), при цьому вона зазнає змін на семному рівні. Виокремлюють такі види змін на семному рівні [2, с. 85–86]:

- актуалізація семи – вона стає релевантною в контексті (актуалізуються семи, пов'язані з суб'єктивними факторами);
- актуалізація частини семи (розщеплення семи) стосується, у першу чергу, тропів – одиниць, що вживаються в переносному значенні;
- посилення семи;
- послаблення семи;
- модифікація семи (контекстуальне переосмислення);
- конкретизація семи в контексті;
- підтримання семи контекстним оточенням слів, які є носіями конкретної семи;
- наведення семи – внесення контекстом семи, яка відсутня у мовному значенні слова [2, с. 85–86].

Актуалізація функції оцінки відбувається на словотвірному, лексичному та синтаксичному рівнях.

Таку концепцію підтримує й доповнює І. В. Онищенко [9], пов'язуючи оцінку з компонентом семантичної структури слова, який указує мовця і взаємодіє з іншими компонентами в семантичній структурі мовного знака. Ядро семантичного поля оцінки, на думку І. В. Онищенко, становлять оцінно марковані лексеми, оцінні фразеологізми, навколо ядерний простір заповнюють «слова, які у своїй семантиці містять раціональну оцінку, що визначається на основі об'єктивно притаманних денотату властивостей, виступаючи належністю конвенціонально закріпленої семантики слова» [9, с. 8], а периферію утворюють одиниці лексичного, словотвірного, морфологічного та синтаксичного рівнів.

Теоретичні результати прихильників теорії мовленнєвих актів стали підґрунтям для розвідки С. В. Гавенка [5], у якій з'ясовано сутність категорії оцінки й такий ключовий для наукового дискурсу момент, як аргументативний ефект оцінки. Коли адресат отримує аксіологічно марковану інформацію про особу/явище/подію, він неодмінно демонструє власне ставлення до теми, погоджуючись із думкою мовця чи ні. Якщо реципієнт приймає висунуту тезу, то оцінює її як таку, що має для нього цінність.

Аргументатор, тобто мовець, так само може використовувати оцінні значення, щоб підвести читача до позитивної оцінки позиції, яку він доводить, тобто є змога м'яко експлікувати оцінні ідеї, надавши їм форму лінгвістичної аргументації, застосовуючи комунікативну стратегію хеджування.

З урахуванням спрямованості нашого дослідження на розгляд сучасної наукової комунікації розглянемо, тлумачать термін «комунікативна стратегія», яку можна розглядати як засіб реалізації та розв'язання комунікативних завдань.

О. С. Іссерс, якій належить одне з детальних досліджень комунікативних стратегій, в його основу покладає тезу, що мовленнєва комунікація – це стратегічний процес, базисом котрого є вибір оптимальних мовних ресурсів. Вона зазначає, що стратегія мовленнєвої поведінки охоплює всю сферу побудови процесу комунікації, коли метою є досягнення довготривалих результатів. У загальному розумінні мовленнєва стратегія включає в себе планування процесу мовленнєвої комунікації залежно від конкретних умов спілкування та особистостей комунікантів, а також реалізацію цього плану; таким чином, мовленнєва стратегія – це комплекс мовленнєвих дій, скерованих на досягнення комунікативної мети. Дослідниця зауважує, що конструювання зв'язного тексту як стратегічний вибір одиниць різних рівнів та засобів їх організації для розв'язання комунікативної задачі мовця будується на розумінні та прогнозі майбутньої комунікації, причому слід враховувати, що планування мовленнєвої поведінки – це частина інтерактивного процесу, в якому текст повідомлення активно інтерпретується адресатом [6].

Ми вважаємо, що створення наукового тексту по суті є мовленнєвою реалізацією (вербалізацією) комунікативних завдань мовця за допомогою низки комунікативних стратегій, притаманних певному функціональному стилю. Серед комунікативних стратегій, зреалізованих в

текстах наукових статей, зазначимо стратегії аргументації, переконання, презентації, при цьому, як зазначалося раніше, в науковій статті як мовленнєвому жанрі наявний аргументативний ефект оцінки.

Не викликає сумніву той факт, що представлення на розсуд світової наукової спільноти будь-якого наукового твору вимагає від автора розуміння основних комунікативних складових, від яких залежить його ефективність. У рамках англомовного письмового наукового функціонального стилю (який, в першу чергу повинен значною мірою бути безособовим та неупереджено представляти результати досліджень) слід також розв'язувати комунікативні завдання як здійснити вплив на цільового читача та довести правомірність свого погляду. Згідно з цими припущеннями реалізація відповідних стильових норм і вирішення певних комунікативних завдань реалізуються в письмовому науковому функціональному стилі за рахунок використання комунікативної стратегії *хеджування* [12].

Як зазначає Л. М. Курченко, термін хеджування перейшов до сфери прагматики і дискурсології, де «... під хеджуванням почали розуміти лінгвістичні елементи (модальні дієслова, лексико-семантичні одиниці, граматичні конструкції тощо), які повністю або частково знімають з комуніканта відповідальність за власне висловлювання...» [7, с. 405].

Розглянемо реалізацію стратегії хеджування в актуалізації оцінної функції в науковій статті.

На граматичному рівні необхідно підкреслити часте вживання пасивного стану, еквівалентів модальних дієслів, які зменшують категоричність, а на лексико-граматичному – конструкції, які зменшують категоричність. Наведемо приклад, в якому стратегія хеджування застосовується для пом'якшення актуалізації оцінної функції:

There are few essential factors, which have got to be born in mind, and which to some extent make the mark on the rather slow way in which this approach is gaining the approval of scientific community [12].

Зазначимо, що лексичні, граматичні та стилістично марковані одиниці, які актуалізують оцінну функцію, підпорядковані комунікативно-прагматичній інтенції автора статті, у реалізації якої чільне місце належить стратегії хеджування.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, аналіз підходів до вивчення мовленнєвих жанрів дозволив дати робоче визначення наукової статті як мовленнєвого жанру, проаналізувати особливості актуалізації оцінної функції в науковій статті із застосуванням комунікативної стратегії хеджування. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у більш детальному аналізі актуалізації оцінної функції у статтях технічного та гуманітарного спрямування.

Джерела та література

1. Бахтин М. М. Проблемы речевых жанров / М. М. Бахтин // Эстетика словесного творчества. – М.: Искусство, 1986. – 445 с.
2. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної прагматики / Флорій Сергійович Бацевич. – К.: Академія, 2011. – 304 с.
3. Бацевич Ф. С. Лінгвістична генологія: проблеми і перспективи / Флорій Сергійович Бацевич. – Львів: ПАІС, 2005. – 264 с.
4. Вольф Е. М. Функциональная семантика оценки / Е. М. Вольф. – Москва: Наука, 1985. – 232 с.
5. Гавенко С. Анализ аргументативного эффекта оценочной семантики в естественном языке (на материале американских текстов) / С. Гавенко [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.dialog-21.ru/Archive/2001/volume1/18.htm>
6. Иссерс О. С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи / О. С. Иссерс. – Москва: Изд-во ЛКИ, 2008. – 288 с.
7. Курченко Л. М. Комунікативна стратегія хеджування в дискурсі політичного інтерв'ю / Л. М. Курченко // STUDIA LINGUISTICA: зб. наук. пр. – Київ: Видавн.-поліграф. центр «Київ. ун-т», 2011. – Вип. 5. – С. 403–409.
8. Михальченко М. М. Способи реалізації позитивної та негативної оцінки в тексті: кількісне та функціональне співвідношення / М. М. Михальченко // Лінгвістика. – 2009. – № 1(16). – С. 132–141.
9. Онищенко І. В. Категорія оцінки та засоби її вираження в публіцистичних та інформаційних текстах: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 «Українська мова» / І. В. Онищенко. – Дніпропетровськ: Дніпропетр. нац. ун-т, 2004. – 20 с.
10. Шмелёва Т. В. Модель речевого жанра / Т. В. Шмелёва // Жанры речи. – Саратов: Колледж, 1997. – №1. – С. 90–94
11. Englander K. Writing and Publishing Science Research Papers in English / Englander Karen. – Springer Netherlands, 2014. – 90 p.

12. Hyland K. Writing without conviction? Hedging in scientific research articles / K. Hyland // *Applied linguistics*. – 1996. – № 17. – P. 433–454.

References

1. Bakhtin, M. M. 1986. “Problemy rechevykh zhanrov”. *Estetika slovesnogo tvorchestva*. – Moskva: Iskusstvo.
2. Batsyevych, F. S. 2011. *Vstup do linhvistychnoi prahmatyky*. Kyiv: Akademiia.
3. Batsyevych, F.S. 2005. *Linhvistychna henolohiia: problemy i perspektyvy*. Lviv: PAIS.
4. Volf, E. M. 1985. “Funktsionalnaia semantika otsenki”. Moskva: Nauka.
5. Gavenko, S. “Analiz argumentativnogo efekta otsenchnoy semantiki v estestvennom yazyke (na materiale amerikanskikh tekstov)”. <http://www.dialog-21.ru/Archive/2001/volume1/18.htm>
6. Issers, O. S. 2008. “Kommunikativnye strategii i taktiki russkoi rechi”. Moskva: Izdatelstvo LKI.
7. Kurchenko, L. M. 2011. “Komunikativna stratehiia khedzhuvannia v dyskursi politychnoho interv’iu”. *STUDIA LINGUISTICA*, 5: 403–409. Kyiv: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr «Kyivskiy universytet».
8. Mykhalchenko, M. M. 2009. “Sposoby realizatsii pozytyvnoi ta nehatyvnoi otsinky v teksti: kilkisne ta funktsionalne spivvidnoshennia”. *Linhvistyka*, 1(16): 132–141.
9. Onyshchenko, I. V. 2004. “Katehoriia otsinky ta zasoby yii vyrazhennia v publitsystrychnykh ta informatsiynykh tekstakh”. PhD diss., Dnipropetrovsk: Dnipropetr. nats. un-t.
10. Shmeliiova, T. V. 1997. “Model rechevogo zhanra”. *Zhanry rechi*. 1: 90–94. Saratov: Kolledzh.
11. Englander, K. 2014. *Writing and Publishing Science Research Papers in English*. Springer Netherlands.
12. Hyland, K. 1996. “Writing without conviction? Hedging in scientific research articles”. *Applied linguistics*, 17: 433–454.

Коломиец Светлана, Кулезнёва Светлана. Актуализация оценочной функции в научной статье как речевом жанре. В статье проанализированы разные подходы трактовки понятия речевого жанра: как последовательности предложений, как стилистического понятия, как категории дискурса, как синонима коммуникативной ситуации. Авторы рассматривают возможность исследования текста научной статьи в свете современных лингвистических исследований, среди которых особенного внимания заслуживает коммуникативно-прагматический аспект, который позволяет авторам рассматривать понятия речевого жанра. Эта тенденция приводит авторов к более глубокому рассмотрению понятия «речевой жанр». Поэтому абсолютным обоснованным является предложенное рабочее определение научной статьи как сложного синтеза сообщений научного смысла, которые объединены коммуникативной задачей доказать гипотезу, концепцию, теорию, обеспечивая таким образом научную интерактивную деятельность (коммуникацию) участников. Рассмотрение научной статьи как определенного вида информативного и оценочного речевого жанра, предопределяет проведенный авторами анализ разных подходов к трактовке понятия оценки, в аспекте проблемы актуализации оценочной функции в научной статье.

Исходя из такого подхода, авторы подчеркивают, что оценочная функция в текстах научных статей может выражаться как определенный вид модальности с использованием различных коммуникативных стратегий, в том числе стратегии аргументированной оценки. Особое внимание авторы уделяют стратегии хеджирования, другими словами, стратегии неуверенности/сомнения на материале современных текстов разных стилей. Неопределенность (хеджинг) в современном научном дискурсе представляет полифункциональную коммуникативную стратегию, которая вербализуется посредством языковых сигналов (хеджей). С точки зрения авторов, стратегия хеджирования в актуализации функции оценки в научной статье способствует снятию категоричности, что повышает эффективность научной коммуникации.

Перспективы исследований авторы усматривают в более детальном анализе актуализации оценочной функции в научной статье гуманитарного и технического направления.

Ключевые слова: речевой жанр, научная статья, оценка, научная коммуникация, коммуникативные стратегии, коммуникативная стратегия хеджирования.

Kolomiets Svitlana, Kuliezniova Svitlana. Realization of the Evaluating Function of the Scientific Paper as a Speech Genre. The article presents the overview of different approaches to the notion of the speech genre: as a sequence of sentences; as a stylistic notion; as a discourse category; as a synonym of communicative situation, etc. The authors investigate the possibility to study any text of a scientific article under the frame of the modern tendencies in the linguistic sphere, where one of the most interesting is the communicative-pragmatic aspect. Taking into consideration the fact, that the notion of speech genre is one of the main notions of pragma-linguistics the authors, based on different approaches in understanding this phenomenon, suggest the following working definition of a scientific paper as a speech genre. It is defined as the unity of scientific statements that are combined under the communicative aim of the author to prove hypothesis, conception, or theory, thus providing the scientific activity. Considering a scientific article as a separate kind of informative evaluative speech genre presupposes the analysis of different approaches to the notion of the evaluation and the problem of the actualization of the evaluating function in a scientific article.

Evaluation can be considered as a unique category that is explicitly and implicitly realized in different levels of language means. Evaluating function in the texts of scientific articles can be explicit with the help of different means of certain modality via the use of communicative strategy of hedging. Hedging in a modern scientific discourse presents a poly-functional communicative strategy that is verbalized by means of language signals (hedgies). The authors consider the hedging function as the means of lowering straightforwardness in evaluating scientific facts and opinions, thus promoting more effective scientific

communication. The authors suggest considering scientific texts production as a verbalization of an author's communicative task with the help of a set of certain communicative strategies.

According to the authors the perspectives of future studies can be focused on the analysis of evaluating function in the texts of technical and humanitarian scientific articles.

Key words: speech genre, scientific article, evaluation, scientific communication, communicative strategies, hedging.

УДК 81.115

Людмила Комар

АСИМІЛЯЦІЯ АКЦЕНТНИХ СТРУКТУР ЗАПОЗИЧЕНЬ В АСПЕКТІ БРИТАНСЬКОЇ ТА АМЕРИКАНСЬКОЇ ВИМОВНИХ НОРМ

У статті розглянуто особливості асиміляції акцентних структур лексичних запозичень в аспекті британської та американської кодифікованих вимовних норм. У процесі аналізу описана генетична характеристика досліджуваних іншомовних слів, встановлено акцентні типи, які беруть участь у формуванні акцентних структур лексичних запозичень, виявлено особливості акцентних структур запозичених лексем у досліджуваних варіантах, встановлені акцентні типи, структури та різновиди, які беруть участь в акцентному варіюванні іншомовних слів в основних варіантах англійської мови в зіставному плані.

За довжиною слова двоскладові запозичення є найчисельнішими в досліджуваному корпусі лексичних одиниць. За лексико-граматичною належністю – це переважно іменники, які виконують функцію номінації.

Результати дослідження свідчать, що співіснування в межах норми акцентних варіантів слів, які утворені засобами варіювання місця та ступеня наголосу є особливою рисою нормування акцентних структур запозичень. Систему акцентних структур, що варіюють, встановлено шляхом визначення ядра, основної та периферійної систем акцентних типів і структур. Переважну кількість запозичень, які беруть участь в акцентному варіюванні, складають франкомовні слова. У британській вимовній нормі спостерігається більш повна адаптація франкомовних слів до акцентних закономірностей англійської мови порівняно з американським вимовним варіантом, але в пізніх французьких запозиченнях зберігається тенденція наближення наголосу до вимови мови-джерела. Значна частина досліджуваних іншомовних слів має часткову асиміляцію акцентних структур. Вимова таких запозичень наближена до акцентних закономірностей мови-джерела. Прагнення мовців зберегти оригінальну вимову запозичених лексем свідчить про підвищений інтерес до інших лінгвокультур, володіння іноземними мовами та розширення міжмовних контактів.

Перспективою подальших розвідок фонологічного нормування іншомовних лексичних запозичень є встановлення специфіки процесу асиміляції акцентних структур в аспекті інших вимовних варіантів англійської мови в порівняльно-зіставному плані з британською та американською вимовними нормами.

Ключові слова: асиміляція, акцентні типи та структури, вільне акцентне варіювання, британська вимовна норма, американська вимовна норма, лексичні запозичення.

Постановка наукової проблеми та її значення. Англійській мові притаманна невичерпна здатність приймати запозичення з інших мов. Нова лексика, яка поповнює словниковий склад цієї мови, визначається змінами ставлення суспільства до себе й деяких аспектів свого життя. Підвищений інтерес до культури інших народів є джерелом виникнення нових понять у суспільстві, а відтак і нових слів у мові [6, с. 32].

Аналіз досліджень наукової проблеми. Проблема освоєння іншомовних слів у мові висвітлюється в роботах багатьох мовознавців [1; 6; 7; 10]. Однак, багато питань асиміляції запозичень на різних рівнях мовної системи залишаються нерозв'язаними. Проблема, розглянута в межах цього дослідження, була проаналізована в загальному плані в попередніх публікаціях, але не стала предметом окремого розгляду [2; 3].

Мета цієї статті – встановлення основних особливостей процесу нормування акцентних структур запозичень в британській та американській вимовних нормах. Поставлена мета передбачає розв'язання таких завдань: 1) дати генетичну характеристику іншомовних слів у британському та американському варіантах англійської мови; 2) установити акцентні типи, які беруть участь у формуванні акцентних структур іншомовних запозичень; 3) зіставити та описати